

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра садівництва ім. проф. В. Л. Симиренка

ЗАТВЕРДЖЕНО

Агробіологічний факультет

«18» червня 2026 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ПЛОДООВОЧІВНИЦТВА

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Спеціальність 201 «Агрономія»

Освітня програма Агрономія

Факультет (ННІ) Агробіологічний

Розробники: завідувач кафедри овочівництва і закритого ґрунту, доцент, канд. с.-г. наук., Федосій І. О., доцент кафедри садівництва ім. проф. В.Л. Симиренка, канд. с.-г. наук., професор, Меженський В.М., асистент кафедри овочівництва та закритого ґрунту, Сєдова О.О.

Київ – 2026 рік

Опис навчальної дисципліни історичні аспекти плодоовочівництва

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	201 «Агрономія»	
Освітня програма	Агрономія	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	30 год.	10 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	8 год.
Лабораторні заняття		год.
Самостійна робота	30 год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: Ознайомлення майбутніх фахівців зі значенням, історією плодоовочівництва та сучасними тенденціями його розвитку. Вивчення здобутків вітчизняної та світової науки в галузях плідництва та овочівництва.

Завдання: Завданням вивчення дисципліни «Історичні аспекти плодоовочівництва» на агробіологічному факультеті є якісна підготовка висококваліфікованих спеціалістів. У зв'язку з цим основними завданнями курсу в сучасних умовах є такі:

- ознайомлення і вивчення студентами світових досягнень у галузі овочівництва та садівництва;

- динаміка зміни сортового складу основних овочевих та плодкових рослин, які вирощуються в промислових умовах;
- вивчення світових і вітчизняних наукових досягнень, щодо подовження періоду зберігання овочевої та плодової продукції.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати фахові спеціалізовані складні задачі та практичні проблеми професійної діяльності у садівництві і виноградарстві або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК): ЗК 2. Здатність розв'язувати фахові спеціалізовані складні задачі та практичні проблеми професійної діяльності у садівництві і виноградарстві або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Програмні результати навчання (ПРН): ПРН 1. Аналізувати основні етапи і закономірності історичного розвитку для формування громадської позиції.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти;
- скороченого терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Історія розвитку плідівництва														
Тема 1. Значення фруктів, ягід, горіхів у житті людини	7		2	3			2							
Тема 2. Вирощування плодкових культур в давні часи	6		2	2			2							
Тема 3. Світові центри походження та шляхи розповсюдження основних плодкових культур	7		2	2			3							
Тема 4. Становлення і розвиток плідівництва на	7		3	2			2							

території сучасної України													
Тема 5. Історія товарного плодівництва	6		2	2			2						
Тема 6. Становлення садівничої науки і освіти. Видатні вчені, наукові школи.	6		2	2			2						
Тема 7. Сучасний стан та перспективи садівничої галузі.	6		2	2			2						
Разом за змістовим модулем 1	45		15	15			15						
Змістовий модуль 2. Історія розвитку овочівництва													
Тема 1. Зародження овочівництва.	7		2		3		2		2				
Тема 2. Історія розвитку овочівництва в Україні та у світі.	6		2		2		2						
Тема 3. Історія походження овочів. Центри походження культурних рослин.	6		2		2		2						
Тема 4. Основоположники овочівництва.	6		2		2		2						
Тема 5. Розвиток наукових основ овочівництва.	6		2		2		2						
Тема 6. Науково – дослідні установи з питань розвитку овочівництва в Україні.	7		2		2		3						
Тема 7. Сучасне овочівництво.	7		3		2		2						
Разом за змістовим модулем 2	45		15		15		15						

Усього годин												
Курсовий проект (робота) з _____		-	-	-		-		-	-	-		-
(якщо є в робочому навчальному плані)												
Усього годин	135	30		30		45		4				

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Значення фруктів, ягід, горіхів у житті людини	2
2	Вирощування плодових культур в давні часи	2
3	Світові центри походження та шляхи розповсюдження основних плодових культур	2
4	Становлення і розвиток плідівництва на території сучасної України	3
5	Історія товарного плідівництва	2
6	Становлення садівничої науки і освіти. Видатні вчені, наукові школи.	
7	Сучасний стан та перспективи садівничої галузі.	
	Разом	15

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Класифікація плодових культур	2
2	Зерняткові культури, їх цінність та центри походження	2
3	Історично – географічні шляхи поширення кісточкових культур	2
4	Горіхи – традиційний суперфуд українців	2
5	Історія і сучасність у вирощуванні ягід	2
6	Традиції присадибного садівництва в Україні	2
7	Селекційні досягнення українських вчених в галузі плідівництва	2
8	Поняття про помологію, селекцію, розсадництво плодових культур	2

9	Історія становлення та розвитку овочівництва	2
10	Класифікація овочевих культур	2
11	Видатні вчені - овочівники України і світу.	2
12	Історія походження овочів	2
13	Завдання сортовивчення в овочівництві	2
14	Історія становлення і розвитку ринку овочевої продукції	2
15	Форми овочівницьких господарств у розрізі історії овочівництва	2
16	Сучасний стан овочівництва в Україні та у світі	2
Усього годин		

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розвиток овочівництва за часів трипільської культури	6
2	Розвиток овочівництва за часів Київської Русі	6
3	Розвиток овочівництва за часів Середньовіччя	6
4	Основоположники овочівництва	6
5	Розвиток овочівництва у ХХ – ХХІ ст.	6
6	Вирощування плодкових дерев у древньому Єгипті	3
7	Персія, як осередок світового садівництва в давні часи	3
8	Роль монастирів у становленні садівництва в Київській Русі	3
9	Родина Симиренків – основоположники наукового садівництва в Україні	3
10	Внесок українських вчених в розвиток вітчизняного плодівництва	3
Усього годин		60

6. Засоби діагностики результатів навчання:

- залік;
- модульні тести;
- реферати;

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);

- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

8. Методи оцінювання.

- залік;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- реферати, есе;
- презентації та виступи на наукових заходах

9. **Розподіл балів**, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

10. Навчально-методичне забезпечення

- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;

11. Рекомендовані джерела інформації

1. Сич З.Д., Бобось І.М., Федосій І.О. Овочівництво: навч. посіб. / К.: ЦП «Компринт», 2018. – 405 с.
2. Яровий Г.І. Овочівництво: навч. посібник / Г.І. Яровий, О.В. Романов. Харків: ХНАУ, 2017. 376 с.
3. Чернишенко В.І. Сучасні технології овочівництва закритого і відкритого ґрунту: навчальний посібник / В.І. Чернишенко, А.Х. Пашковський, П.І. Кирій – Житомир: Рута, 2018. – 338 с. 2.
4. Кутовенко В.Б. Прогресивні технології овочівництва відкритого і закритого ґрунту: навчальний посібник для підготовки фахівців за

- спеціальністю «203 Садівництво та виноградарство» / В.Б. Кутовенко, О.В. Шеметун, І.Л. Гаврись – К.: Компринт, 2019. – 294 с.
5. Меженський В. М. М 43 Волоський горіх (*Juglans regia* L.). Київ : Видавництво Ліра-К,. 2020. 533 с.
 6. Єжов В.М., Гриник І.В. Рослинництво декоративних культур.- К.: ПП «Комерційне підприємство «Укрсіч».- 2017.- 304 с.
 7. Симиренко В. Л. Плодові асортименти України. Репринтне видання. Київ: РВВ НУБіП України, 2024. 387 с.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ПЛОДООВОЧІВНИЦТВА»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр

Спеціальність «203 «Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство»

Освітня програма «Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство»

Рік навчання 1, семестр 1

Форма здобуття вищої освіти денна, заочна

Кількість кредитів ЄКТС 4

Мова викладання українська

Лектор навчальної
дисципліни: Федосій І.О.
Шевчук Н.В.

Контактна інформація
лектора:

Fedosii@nubip.edu.ua

natalka_shevchuk@ukr.net

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія розвитку плодоовочівництва як наука почала розвиватись у 20-их роках минулого століття. Сучасне дачне, житлове приватне та промислове овочівництво базується на засадах наукових основ. Для підвищення свого рівня плодоовочівництва відкритого і закритого ґрунту Україна потребує висококваліфікованих фахівців.

Наукові основи плодоовочівництва встановлюють історичні аспекти і зміну в елементах технології вирощування рослин із врахуванням їх вимог та умов навколишнього середовища, зміну видів та збільшення асортименту для забезпечення ринку овочів та плодів, зміни в сівозміні та культурозміні.

Викладання дисципліни «Історичні аспекти плодоовочівництва» є надання студентам теоретичних знань з історії розвитку овочівництва як галузі і введення овочевих рослин в культуру, їх відношенням до факторів навколишнього середовища, практичні знання з історії технологій вирощування овочів. Результати наукових пошуків щодо історії вирощування овочів від городництва до інтенсивних технологій для отримання екологічно безпечної продукції, насіння і садивного матеріалу; самостійно здійснювати пошук від теорії до практичних розробок і розкопок з історії овочів.

Дисципліна дозволить студентам інтегрувати знання з історії розвитку галузі для вирішення теоретичних і практичних завдань і проблем та визначити перспективні елементи технології вирощування плодовоовочевих рослин.

Компетентності навчальної дисципліни:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати фахові спеціалізовані складні задачі та практичні проблеми професійної діяльності у садівництві і виноградарстві або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК): ЗК 2. Здатність розв'язувати фахові спеціалізовані складні задачі та практичні проблеми професійної діяльності у садівництві і виноградарстві або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Програмні результати навчання (ПРН): ПРН 1. Аналізувати основні етапи і закономірності історичного розвитку для формування громадської позиції.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/ лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
4 семестр				
Змістовий модуль 1. Історія розвитку плідівництва				
Тема 1. Значення фруктів, ягід, горіхів у житті людини	4/3/4	Знати корисні властивості фруктів, ягід, горіхів, їх вітамінний та поживний склад.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи.	5
Тема 2. Вирощування плодових культур в давні часи	4/2/4	Знати, яке місце займали плодови рослини у єгипетській, перській, грецькій та інших древніх	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи.	5

		культурах.		
Тема 3. Світові центри походження та шляхи розповсюдження основних плодів культур	5/2/5	Знати, звідки походять основні плодів культури, історичні аспекти їх поширення.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи.	5
Тема 4. Становлення і розвиток плідництва на території сучасної України	5/2/5	Знати, в які історичні періоди поширювались та вводились в культуру плодів рослини на території сучасної України.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи.	5
Тема 5. Історія товарного плідництва	4/2/4	Знання хронології розвитку товарного плідництва в Україні. Створення промислових насаджень і розсадників.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи.	5
Тема 6. Становлення садівничої науки і освіти. Видатні вчені, наукові школи.	4/2/4	Знати про життєвий шлях Левка та Володимира Самиренків, Петра Шеренгового та інших українських вчених, які внесли значний вклад у розвиток вітчизняної садівничої науки та освіти.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи.	5
Тема 7. Сучасний	4/2/4	Знати динаміку	Здача практичної	5

стан та перспективи садівничої галузі.		стану плідівництва в Україні, періоди розвитку та занепаду. Розуміти перспективи галузі.	роботи. Виконання самостійної роботи.	
Змістовий модуль 2. Історія розвитку овочівництва				
Тема 8. . Зародження овочівництва.	2/3/2	Знати історію розвитку та поширення овочевих культур.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи	5
Тема 9. Історія розвитку овочівництва в Україні та у світі.	2/2/2	Знати етапи становлення овочівництва в Україні та у світі.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи	5
Тема 10. Історія походження овочів. Центри походження культурних рослин.	2/2/2	Знати історію походження овочів та центри походження овочевих культур.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи	5
Тема 11. Основоположники овочівництва.	2/2/2	Знати про українських дослідників-овочівників, які внесли значний внесок у розвиток галузі овочівництва.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи.	5
Тема 12. Розвиток наукових основ	2/2/2	Знати господарське значення овочевих культур.	Здача практичної роботи. Виконання	5

овочівництва.			самостійної роботи.	
Тема 13. Науково – дослідні установи з питань розвитку овочівництва в Україні.	2/2/3	Знати науково – дослідні установи з розвитку овочівництва, які ведуть науково-дослідні інститути та станції.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи.	5
Тема 14. Сучасне овочівництво.	3/2/2	Знати останні досягнення у сфері овочівництва.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи.	5
Всього за навчальну роботу				70
Залік				30
Всього за 4 семестр				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Сич З.Д., Бобось І.М., Федосій І.О. Овочівництво: навч. посіб. / К.: ЦП «Компринт», 2018. – 405 с.

2. Яровий Г.І. Овочівництво: навч. посібник / Г.І. Яровий, О.В. Романов. Харків: ХНАУ, 2017. 376 с.
3. Чернишенко В.І. Сучасні технології овочівництва закритого і відкритого ґрунту: навчальний посібник / В.І. Чернишенко, А.Х. Пашковський, П.І. Кирій – Житомир: Рута, 2018. – 338 с. 2.
4. Кутовенко В.Б. Прогресивні технології овочівництва відкритого і закритого ґрунту: навчальний посібник для підготовки фахівців за спеціальністю «203 Садівництво та виноградарство» / В.Б. Кутовенко, О.В. Шеметун, І.Л. Гаврись – К.: Компринт, 2019. – 294 с.
5. Меженський В. М. М 43 Волоський горіх (*Juglans regia* L.). Київ : Видавництво Ліра-К,. 2020. 533 с.
6. Єжов В.М., Гриник І.В. Рослинництво декоративних культур.- К.: ПП «Комерційне підприємство «Укрсіч».- 2017.- 304 с.
7. Симиренко В. Л. Плодові асортименти України. Репринтне видання. Київ: РВВ НУБіП України, 2024. 387 с.

